

[Elgaard.]

er det dog ikke —, og det er jo et moderne og udmærket Trafikmiddel; men deroppe behøver man ikke at køre i Rutebil, for at Eleverne kan faa Praktik i Øvelsesskolen. Hvis derimod de unge Mennesker har en Time tilovers og gerne vil tage sig en lille Udflugt, saa er der virkelig ogsaa skønne Punkter deroppe; jeg kan nævne Næsbydale ved Limfjorden, som i Sandhed ikke viger tilbage for saa forfærdelig mange skønne Punkter i Danmark.

Men med Hensyn til selve Spørgsmaalet om Seminariet i Ranum vil jeg gerne sige, at i de Aar, der har været Seminarium dér, og det har der været i 82 Aar, fra 1848, er der uddannet over 2 000 Lærere. Og det har ikke været rene Sinker, der har været Forstandere eller Elever paa Ranum. Saa vidt jeg ved, var Chr. Berg uddannet paa Ranum, Lars Bjørnbak lige-saa, gamle Madsen-Mygdal, Tang og flere, og alle interesserede Skolefolk ved, hvilke Personligheder der har været Forstandere paa Ranum, f. Eks. Professor N. A. Larsen.

Men lad det nu være, jeg tror, det gælder for alle de tre Landseminarier, som det gælder for Ranum, at Beliggenheden generer ikke i Henseende til Elevtilgangen, og hvad der sikkert er typisk for de tre Landseminarier, er, at Egnens Befolkning i meget stor Udstrækning søger det Seminarium, som ligger paa Egnen.

Rigsdagen ved selvfølgelig, hvad det er for en Egn, hvor Ranum Seminarium ligger, det nærer jeg ingen Tvivl om, at alle Folke-tingets Medlemmer ved, man har sandsynligvis ikke været der, men Beliggenheden! man kender jo dog sin Geografi. Og i Ranum har der gennem Aarene været en saa stor Tilgang af unge Mennesker, der har ladet sig uddanne, at det overhovedet ikke vil være muligt for Rigsdagen at kværke et saadant Seminarium. Jeg gør opmærksom paa, at hvis man trækker en Linie fra Aarhus over Silkeborg til Lemvig, har hele Landet Nord for denne Linie ikke andet Seminarium end Ranum.

Og nu vil jeg gerne oplyse Folketingets ærede Medlemmer om, hvordan Elevtilgangen har været fra disse nordjydske Egne, og jeg vil bede Tingets Medlemmer om dog ikke at dræbe den sidste Medfølelse med de nordjydske Egne, der maatte være tilbage. Man faar en Gang imellem Indtrykket af, at naar man vil noget til Livs, saa gør man sig ingen som helst Samvittighed af at kvæle det, blot det ligger tilstrækkelig langt borte.

Jeg advarer imod den Tankegang, og

jeg vil sige til den højtærede Undervisningsminister, at oppe i Ranum bor der ikke saa faa Arbejderfamilier, Mennesker, der ikke er fremmede for de Tanker, som den højtærede Minister repræsenterer samfundsmæssigt og politisk, og de har bygget deres Huse saaledes, at de kan have to Seminarieelever boende hos sig, og derfor faar de 150 Kr. pr. Værelse; det er givet, at disse Mennesker ser med den største Bekymring paa dette Lovforslag, og jeg har faaet meget stærke Udtryk fra selv de mindste Hjem deroppe for, hvor uendelig ængstelig man er over Lovforslagets Fremkomst. (*Undervisningsministeren* [Borgbjerg]: Det er givet, det er selvfølgeligt). Ja, det er givet, men det er dog ikke Rigsdagens Opgave og heller ikke Ministeriets Opgave først og fremmest ligesom at søge den Udvikling af en Sag, som gør den størst mulige Fortræd. (*Undervisningsministeren* [Borgbjerg]: Det er for at spare).

Den højtærede Undervisningsminister siger spare; ja, jeg antager, det er blevet rettet, men jeg læste i Fortrykket — jeg har desværre været fraværende i lang Tid, men jeg laa hjemme og læste det —, at den højtærede Undervisningsminister havde sagt, at de 100 000 Kr., man kunde spare, var Renterne af en 20—30 Mill. Kr. (*Undervisningsministeren* [Borgbjerg]: Det har jeg sagt i Dag var en Fortalelse, det sagde jeg for to Timer siden); ja, ja, jeg har ikke hørt det, og jeg har Lov til at nævne dette, jeg har læst det i Fortrykket. Men jeg vil gøre opmærksom paa, at selv denne Besparelse af 100 000 Kr. om Aaret er trukket saa haarfint op, at der ikke skal nogen stor Fejlregning til, før der ingen Besparelse bliver.

I den Henseende maa jeg maaske have Lov til at nævne en enkelt Ting. Jeg skal ikke gøre mig til af at være speciel sagkyndig i Lønningsforhold, men jeg kunde dog tænke mig, at naar man flytter Seminarielærerne og Seminarieforstanderne fra Landsbyen til Købstaden, maa der ske en enkelt Ændring i deres Lønning, formoder jeg; der er jo noget, der hedder Stedtillæg, og det antager jeg ikke de faar i Ranum, men det skal de sikkert have i Haderslev eller i Slagelse.

Men jeg vil, som sagt, gerne ganske kort sige det høje Ting, hvordan det stiller sig med Elevtilgangen i Ranum. Jeg tager kun Aarene fra 1900 til 1930. Fra 1900 til 1909 leverede Aalborg Amt 35,11 pCt. af Eleverne, Thisted Amt 15,7, Hjørring Amt 13, Viborg Amt 11,7, Randers Amt 8,07, Aarhus Amt 5,08, Ringkøbing